

THE CONCEPT OF ENCOURAGING ENTREPRENEURSHIP THROUGH A SYSTEM OF APPLIED STUDIES

KONCEPT POTICANJA PODUZETNIŠTVA KROZ SUSTAV STRUČNIH STUDIJA

JELIC, Marko; RIMAC, Josipa; CACIC, Marijo; MARIC, Ana & MACURA, Maja

Abstract: *This shows the concept of encouraging entrepreneurship through a system of applied studies at Marko Marulic Polytechnics of Knin. The system intends to provide students with knowledge, skills, and working experience within the polytechnic companies, that will make them independent and capable for starting their own businesses. Concept development was based on detailed analysis of existing economic and social situation of the wider region, with the main intention to promote entrepreneurial spirit, primarily with students, which will in the future generate stable economic growth in the wider area.*

Key words: *entrepreneurship, applied studies, innovation, economic growth*

Sažetak: *Ukratko je prikazan koncept poticanja poduzetništva kroz sustav stručnih studija na Veleučilištu "Marko Marulić" u Kninu. Težnja sustava je da student tijekom studija ima mogućnost stjecanja znanja i vještina, te radnog iskustva tijekom rada unutar veleučilišnih poduzeća, čime bi postao samostalan te sposoban pokrenuti svoje vlastite poduzetničke poduhvate. Koncept je razvijen na osnovu detaljne analize postojećeg gospodarskog i socijalnog stanja šire regije, s glavnom intencijom da se potakne poduzetnički duh, u prvom redu kod studenata Veleučilišta, a što će u budućnosti generirati stabilan gospodarski rast šireg područja.*

Ključne riječi: *poduzetništvo, stručni studij, inovacija, gospodarski razvoj*

Authors' data: Marko **Jelić**, prof.dr.sc. Veleučilište Marko Marulić, Knin, marko.jelic@veleknin.hr; Josipa **Rimac**, dipl.oec. Grad Knin, Gradsko poglavarstvo, Knin, gradonacelnica@knin.hr; Marijo **Ćaćić**, bacc.oec. Veleučilište Marko Marulić, Knin, marijo.cacic@veleknin.hr; Ana **Marić**, bacc.oec. Veleučilište Marko Marulić, Knin, ana.marić@veleknin.hr; Maja **Macura**, bacc.oec. Veleučilište Marko Marulić, Knin, maja.macura@veleknin.hr

1. Uvod

Visokoškolski sustav, a i opća svijest stanovnika Republike Hrvatske nisu dovoljno oblikovani u poduzetničkom duhu, već su uglavnom orijentirani na rad u velikim poduzećima. Zbog toga, Republika Hrvatska još uvijek, po poduzetničkim aktivnostima uveliko zaostaje za većinom razvijenih zemalja Europe i Svijeta.

Razvoj gospodarstva može se graditi samo na znanju i struci primjenjenoj u praksi. Sposobni i stručni ljudi koji svoja znanja znanju primjeniti u praksi mogu zaustaviti silaznu gospodarsku putanju i pokrenuti ubrzani napredak razvoja.

U Republici Hrvatskoj je povezanost znanosti i gospodarstva na vrlo niskoj razini. Npr. u SAD-u 80% znanstvenika sudjeluje u razvoju gospodarstva, dok u Hrvatskoj taj postotak iznosi tek 20%. Znanost, odnosno stručni studiji trebali bi biti u funkciji proizvodnje i rješavanja gospodarskih problema. Potrebno je poticati razvoj stručnih studija za potrebe gospodarskog razvoja i tržišne prilagodbe samog gospodarstva kako bi se sustavno primjenile znanja i vještine.

Poduzetništvo kao pojam u akademskim krugovima još uvijek nije jasno definirano, te se ne shvaća pravi smisao znanja kao kapitala koji se može ekonomski valorizirati. Koncept je posebno dobro razrađen u Velikoj Britaniji, SR Njemačkoj i SAD-u, gdje znatan broj nastavnika i istraživača svoje znanstvene i stručne spoznaje pretvara u poduzetnički poduhvat.

Upravo vođeni tim idejama na Veleučilištu „Marko Marulić“ u Kninu pokrenuli smo prvu spin off tvrtku „Eko-janje“ koja je izrasla iz istoimenog Tehnologijskog projekta Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa.

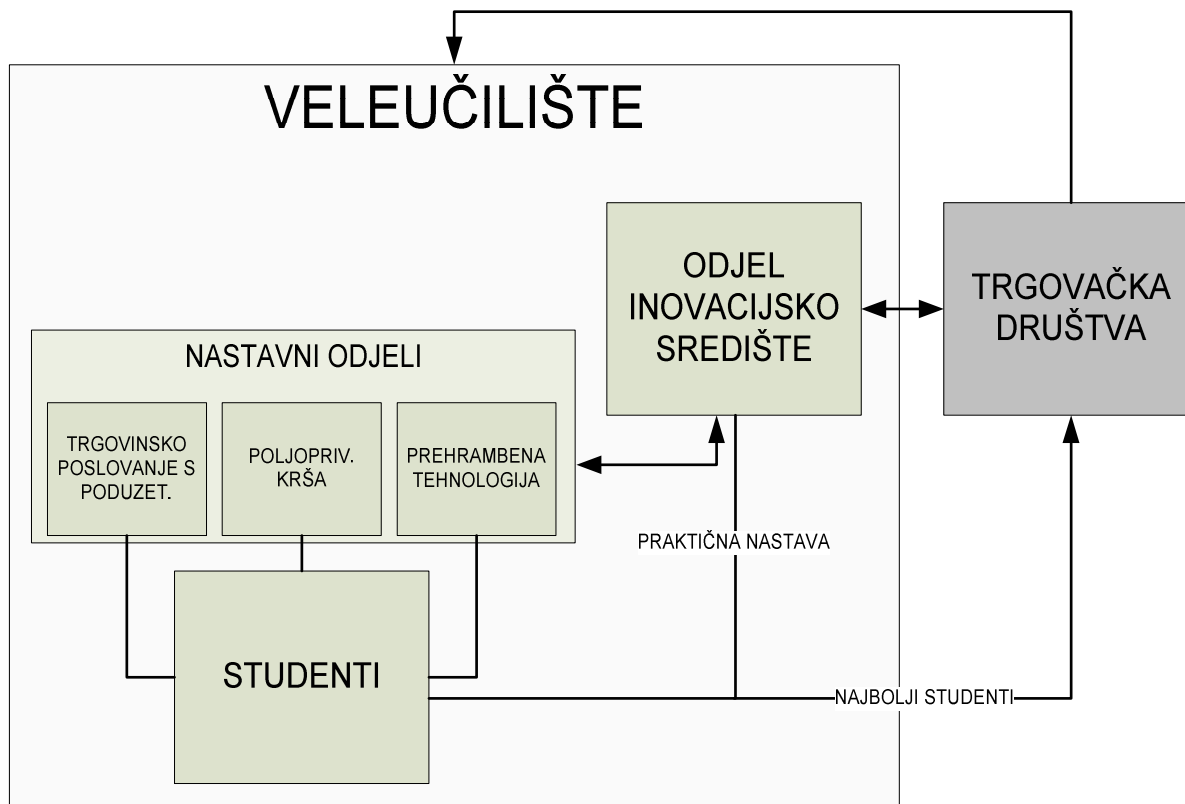
No u namjeri iskorištavanja postojećih edukativnih i istraživačkih resursa u području koje pokazuje nisku poduzetničku svijest i inicijativu, a bez navedenog ne može ostvariti značajniji napredak i smanjenje velikog broja nezaposlenih, Veleučilište je pokrenulo projekt osnivanja tvrtki koje će koristiti proizvodna pilot postrojenja i analitičku opremu veleučilišnog Odjela Inovacijsko središte.

2. Koncept zapošljavanja studenata kroz projekt osnivanja tvrtki

Veleučilište kao ustanova koja se u načelu bavi razvojem i usmjeravanjem ljudskih resursa ima dobar pregled nad kvalitetom i sposobnostima studenata koje obrazuje. Samim tim omogućen je odabir onih najboljih, koji za nagradu imaju osiguran posao uz poticajne radne i financijske uvjete, te mogućnost usavršavanja u znanjima i vještinama. Navedeni pristup osim što povećava zapošljavanje i razvija privredu na temeljima znanja ujedno povećava i motiviranost studenata da budu aktivni i uporni, te one najbolje nagrađuje i potiče.

Sustav zapošljavanja studenata na infrastrukturi Inovacijskog središta zamišljen je tako da vrijeme zaposlenja za svakog od navedenih traje do tri godine, nakon čega oni odlaze u druge privredne subjekte, javne ustanove ili prelaze u sustav Veleučilišta kao perspektivni nastavnički kadar, a neki od njih na znanjima i vještinama koje su stekli tijekom rada unutar veleučilišnih tvrtki postaju samostalni i pokreću svoje poduzetničke poduhvate. Na upražnjena mjesta dolaze novi studenti čime koncept

postaje dinamična cjelina, koja ispunjava više funkcija: zapošljavanje, nagrađivanje, poticanje izvrsnosti, usavršavanje, razvoj područja kroz poduzetništvo utemeljeno na znanju. Koncept ustroja sustava prikazan je na Slici 1.

Slika 1. Koncept zapošljavanja studenata

2.1. Inovacijsko središte

Ulaganja u Veleučilišni Odjel Inovacijsko središte u konačnici bi trebala iznositi oko 5 Mil.€, što će predstavljati osnovnu infrastrukturu Veleučilišta u kontinuiranom izvođenju i praćenju obrazovnog procesa i u praktičnom djelu. Završni praktični dio nastave obično se u hrvatskom visokoškolskom sustavu odvija u proizvodnim pogonima gospodarskih čimbenika te je dobrim djelom njegov tijek izvan kontrole samih visokoškolskih ustanova.

Da bi se prijenos znanja povećao i na taj način osiguralo što veću kvalitetu kadra koji izlazi s Veleučilišta osmišljena su, projektirana i nabavljena pilot postrojenja koja u potpunosti predstavljaju realna proizvodna zbivanja i tijekove, te mogu proizvoditi male komercijalne serije proizvoda održivih na tržištu. Jednak pristup je primijenjen i u projektiranju i nabavci analitičke opreme gdje se vodilo računa da oprema u potpunosti odgovara standardima potrebnim za dobivanje certifikata i javnih ovlasti za obavljanje analiza i testiranja.

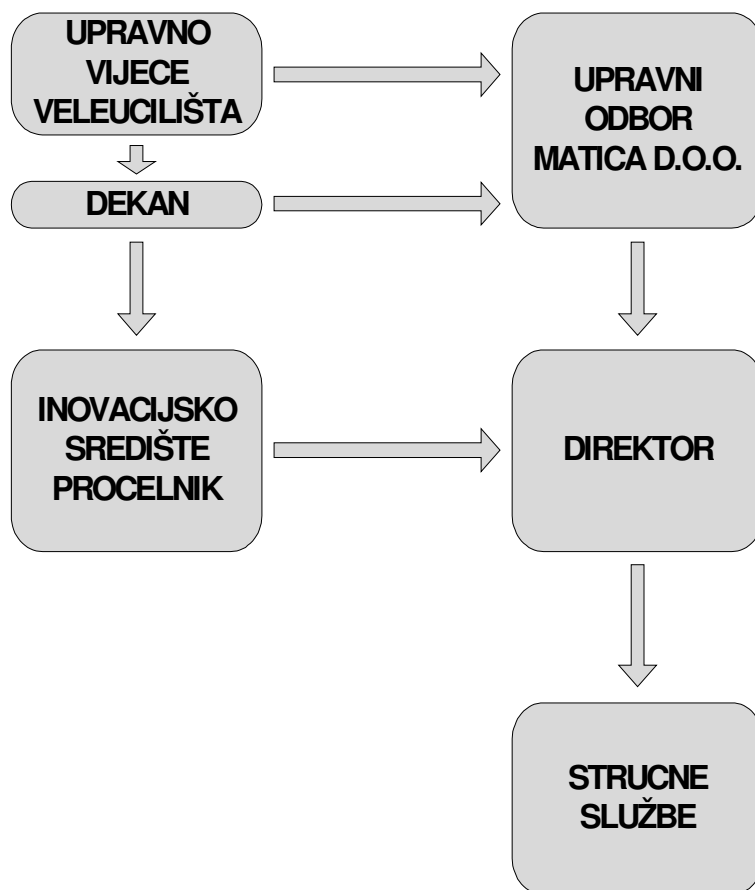
Uzevši u obzir da sva navedena infrastruktura može i treba biti iskorištena tijekom cijele godine, a za podlogu ima tržišnu opravdanost, postavljene su pretpostavke za pokretanje komercijalne djelatnosti.

Današnja proizvodnja obilježena je izrazito velikim korištenjem suvremenih tehnologija, upravo se zato nameću zahtjevi profesionalno izučenog i stručno

osposobljenog osoblja, koje vlada novim tehnikama i tehnologijama, te koje je svjesno njihove važnosti u praksi i sposobno ih je samostalno i/ili u suradnji s drugima uvoditi i razvijati.

2.2. Matica d.o.o.

U suradnji s Poglavarstvom grada Knina sredinom 2006. godine osnovana je prva veleučilišna tvrtka za razvoj poljoprivredne i prehrambene djelatnosti „Matica“ d.o.o., koja je počela s radom godinu poslije. Osim u navedenim sektorima poljoprivrede i prehrane, djelatnost tvrtke pokriva cjelokupno malo poduzetništvo na širem kninskom području u savjetovanju i izradi tehnološko-ekonomskih studija, certificiranju i razvoju proizvoda i usluga te u nizu drugih aktivnosti. U ovom trenutku tvrtka zapošljava četvero djelatnika, od čega troje studenata završne godine stručnog studija Trgovinsko poslovanje s poduzetništvom, koji su se svojim trudom tijekom studija istaknuli kao potencijalno vrijedan kadar.

Slika 2. Organizacijska shema

Stručnu pomoć pri izradi tehničko-tehnološkog dijela pojedinih studija, djelatnicima poduzeća Matica d.o.o. pružaju stručnjaci Veleučilišta, a po potrebi se angažiraju i vanjski suradnici, specijalisti za pojedina područja. Ovaj princip rada garantira visoku kvalitetu izrađenih studija, što je već potvrđeno od renomiranih stručnjaka. Tvrtka također omogućuje praktičnu nastavu određenom broju studenata Veleučilišta.

Najveći klijent je Grad Knin koji kroz proračunska sredstva sufinancira izradu i pripremu dokumentacije za male poduzetnike. Ujedno je u pripremi i uvođenje project i kriznog managementa kao nove usluge, jer kroz dosadašnji rad je uočen upravo taj nedostatak u

ljudskim resursima kod klijenata kojima su dosad izrađeni projekti od strane „Matice“.

Matica d.o.o. je jedan od najprepoznatljivijih veleučilišnih projekata, te je dobar početni pokazatelj da koncept ovakvog akademskog poduzetništva koji sam sebe

financira te studente priprema za globalno tržište u realnoj, no značajno kontroliranoj okolini daje dobre i obećavajuće rezultate. Isto tako potiču se studenti da sami prepoznaju nedostatak usluga i proizvoda na tržištu te uz potporu Veleučilišta krenu u osnivanje joint venture tvrtki. Studente sa takvim idejama Veleučilište pomaže i potiče na razne načine.

Najbolji primjer su dvije studentice prve godine Veleučilišta koje su uvidjele nedostatak skriptarnice u širem području te kroz realizaciju istog vide u tome vlastiti uspješan poduzetnički pothvat. Ideja je dalje poticana od uprave Veleučilišta i namjera je da Veleučilište osigura potreban prostor i pomogne u nabavci opreme, te da sudjeluje u početnom kapitalu s 51% iznosa. Također, kroz cijelokupni sustav Veleučilišta, prvenstveno kroz „Maticu“ d.o.o., biti će osigurane ostale potrebne konzultantske i savjetodavne usluge.

3. Zaključak

Problem neadekvatne primjene stručnih znanja, stečenih kroz sustav stručnih studija, u realizaciji konkretnih poduzetničkih ideja moguće je riješiti poticanjem studenata da u suradnji i uz sveobuhvatnu stručnu pomoć i potporu svojih visokoškolskih institucija, osnivaju nova poduzeća preko kojih mogu realizirati svoje poduzetničke poduhvate. Primjenjujući ovaj koncept, Veleučilište utječe na gospodarski razvoj šireg područja, propagirajući poduzetnički duh, prvenstveno među svojim studentima, a neposredno i među svim stanovnicima regije.

Maksimalnim iskorištavanjem svoje infrastrukture, tj. ljudskih, materijalnih i prostornih potencijala, Veleučilište u funkciju stavlja neiskorišteni poduzetnički potencijal svojih studenata, koje smatra svojim najvrijednijim resursom.

Upravo, probiranjem studenata koji su se svojim radom i zalaganjem tijekom studija najviše iskazali, Veleučilište usmjerava njihov potencijal izravno u razvoj regije, čime se ujedno i spriječava njihov odlazak.

4. Literatura

Buble, M. (2006). *Osnove menadžmenta*, Sinergija-nakladništvo d.o.o., Zagreb, ISBN 953-6895-35-8

Dorf, R.C. & Byers, T.H. (2004). *Technology ventures: From idea to enterprise*, McGraw-Hill Professional, New York, ISBN 0073044660

Drucker, P.F. (2007). *Innovation and entrepreneurship: Practice and principles*, Butterworth-Heinemann Ltd, Oxford, ISBN:0750685085

Shane, S. (2004). *Academic Entrepreneurship*, Edward Elgar Publishing, Cheltenham, ISBN 1843764547

Vlada Republike Hrvatske (2008). *Program poticanja malog i srednjeg poduzetništva 2008. – 2012.*